

September 1982

19e jaargang No.4

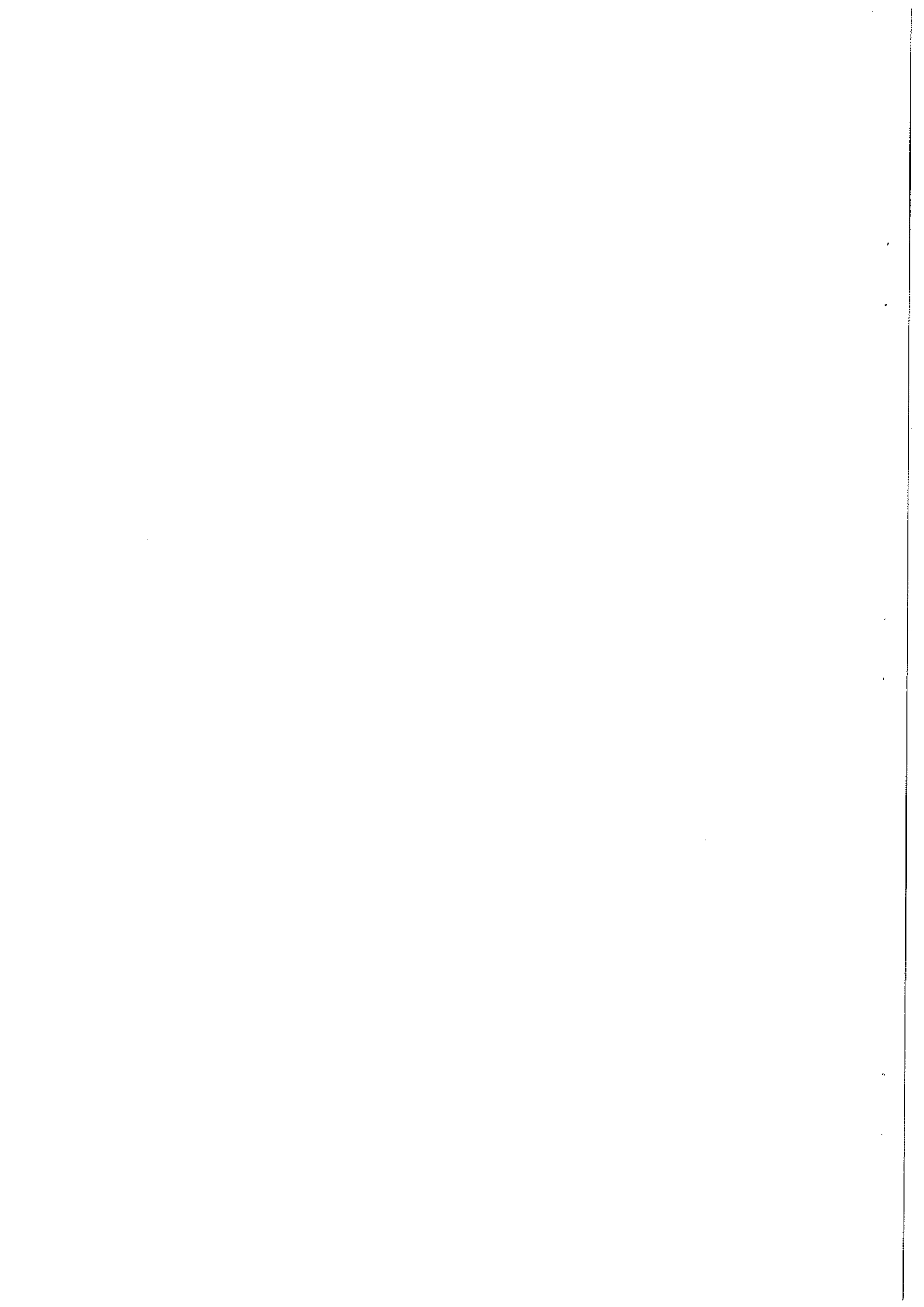
STICHTING VRIENDENKRING VAN OUD-NATZWEILERS

- 0 -

JAARVERSLAG

1981-1982

- 0 -

STICHTING VRIENDENKRING VAN OUD-NATZWEILERS

JAARVERSLAG 1981 - 1982

1. De Stichting

- 1.1. Bestuur
- 1.2. Samenkomst 1981
- 1.3. Praatdag
- 1.4. Tocht naar Natzweiler
- 1.5. Natzweiler Berichten
- 1.6. Financiën

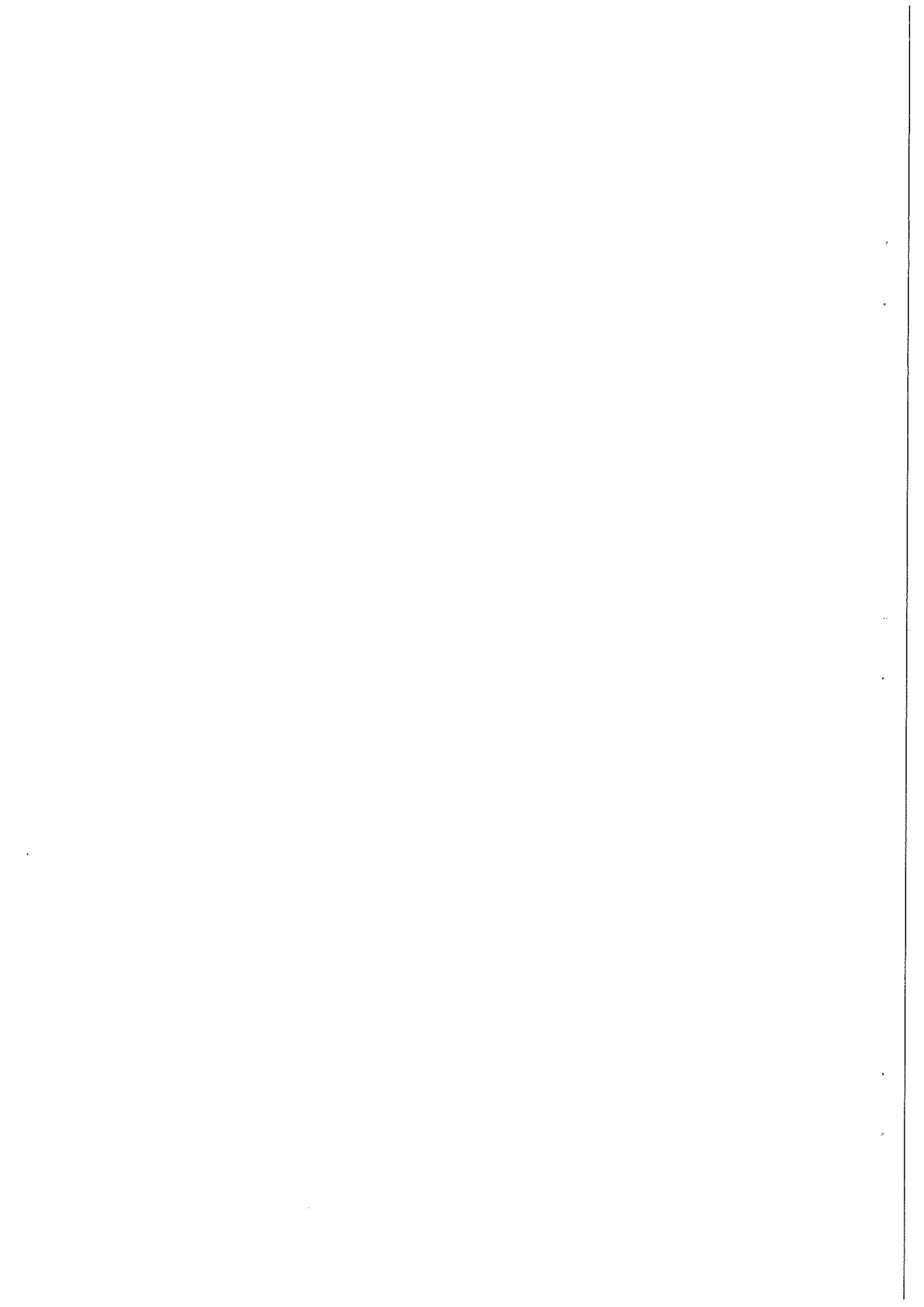
2. Behartiging sociale belangen

3. Contacten met diverse organisaties en instanties

- 3.1. Ministerie van CRM
- 3.2. Raad van Overleg Stichting 1940-1945
- 3.3. Stichting 1940-1945
- 3.4. Buitengewoon Pensioenraad
- 3.5. Oorlogsgravenstichting
- 3.6. ICODO
- 3.7. Centrum '45
- 3.8. Overige contacten

4. Internationale betrekkingen

5. In Memoriam

1. De Stichting

1.1. Bestuur

Cor Brouwer nam eind 1981 van Ton Holleman de functie van penningmeester over. Ton Holleman heeft deze functie vele jaren met toewijding en vaardigheid vervuld, waarvoor een woord van dank hier zeker op zijn plaats is.

Het bestuur vergaderde op 2 november 1981 en op 10 februari, 25 mei en 25 augustus 1982.

1.2. Jaarlijkse samenkomst 1981

De opkomst voor de "Jaarlijkse Samenkomst" was deze keer wel buitengewoon groot, wat stellig mede te danken was aan het feit dat Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard zich bereid had verklaard 's middags het Verzets Herdenkings Kruis te komen uitreiken. De Oud-Natzweilers waren uit alle delen van ons land toegestroomd, ja zelfs van ver over onze grenzen: uit België, Frankrijk, Zwitserland, Tasmanië, Australië, de Verenigde Staten.

Onder hen Oud-Natzweilers die voor het eerst onze "jaarlijkse samenkomst" bijwoonden, maar - zoals wij van hen vernamen - beslist niet voor de laatste keer. Hetzelfde geldt voor enige weduwen van Oud-Natzweilers die voor het eerst aanwezig waren, maar dit hartelijk samenzijn als een bevrijdende verkwikking ondervonden: weer onder vrienden te zijn.

Na een voortreffelijke inleiding door de voorzitter van het Nationaal Comité Verzetsherdenkingskruis, W.Ch.J.M.van Lanschot, (onze Bib) werden 's middags, zoals reeds eerder vermeld, de Verzetsherdenkingskruisen uitgereikt, zowel aan de Oud-Natzweilers zelf als posthuum aan de nagelaten betrekkingen.

Na de uitreiking nam Z.K.H.Prins Bernhard zelf het woord.

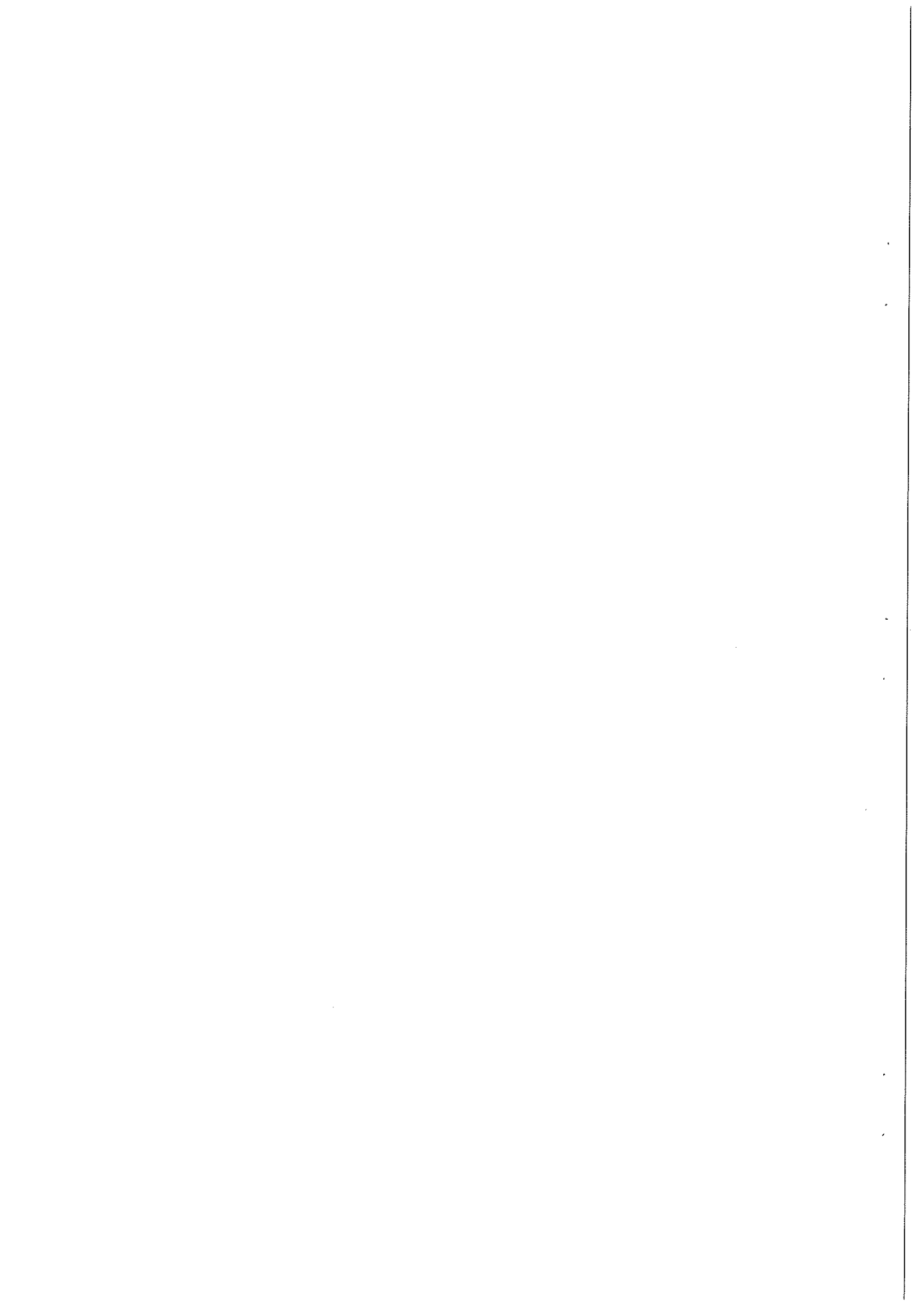
Hij besloot zijn toespraak met deze woorden: "Ik ben dolblij en trots, in Uw midden te zijn". Wij, op onze beurt, zeggen gaarne: "Wij waren dolblij en trots dat Hij in ons midden was".

Des morgens was een krans gelegd bij het indrukwekkende Bevrijdingsmonument, een schepping van de begaafde beeldhouwster Corine Franzen-Heslenfeld, bij de Utrechtse Domkerk.

's Avonds was er een feestelijke maaltijd in de "Holiday Inn".

1.3. Praatdag

Weer op 19 maart 1982 hielden wij onze praatdag, en weer op de zelfde plaats: Vleuten. Er was weer grote belangstelling voor en er werd weer heel wat afgepraat. Het is duidelijk dat hieraan behoefte bestaat; we gaan er dus mee door.

1.4. Tocht naar Natzweiler 1981 en 1982

Toen het jaarverslag 1980-1981 verscheen was de Natzweiler-tocht 1981 nog aan de gang. Zo ook nu; de tocht 1982 is nog maar pas achter de rug als dit jaarverslag verschijnt. De goede verwachtingen, in 1981 uitgesproken, werden niet beschaamd. De tocht verliep uitstekend. De belangstelling neemt nog steeds toe. Zo boekten wij dit jaar 1982 het record-aantal van 62 deelnemers. De organisatie is weer in de goede handen van Cor Brouwer en Jan Veenendaal.

1.5. Natzweiler Berichten

De regelmatige verschijning van ons Orgaan kon dit jaar gecontinueerd worden dankzij de onvermoeibare activiteit van onze eindredacteur, Bauke Planjer, en de enthousiaste inzet van zijn medewerkers.

Steeds weer blijkt dat het blad een krachtige bijdrage levert tot de onderlinge verbondenheid van de oud-Natzweilers, aldus realiserend wat steed op de titelpagina wordt herhaald:

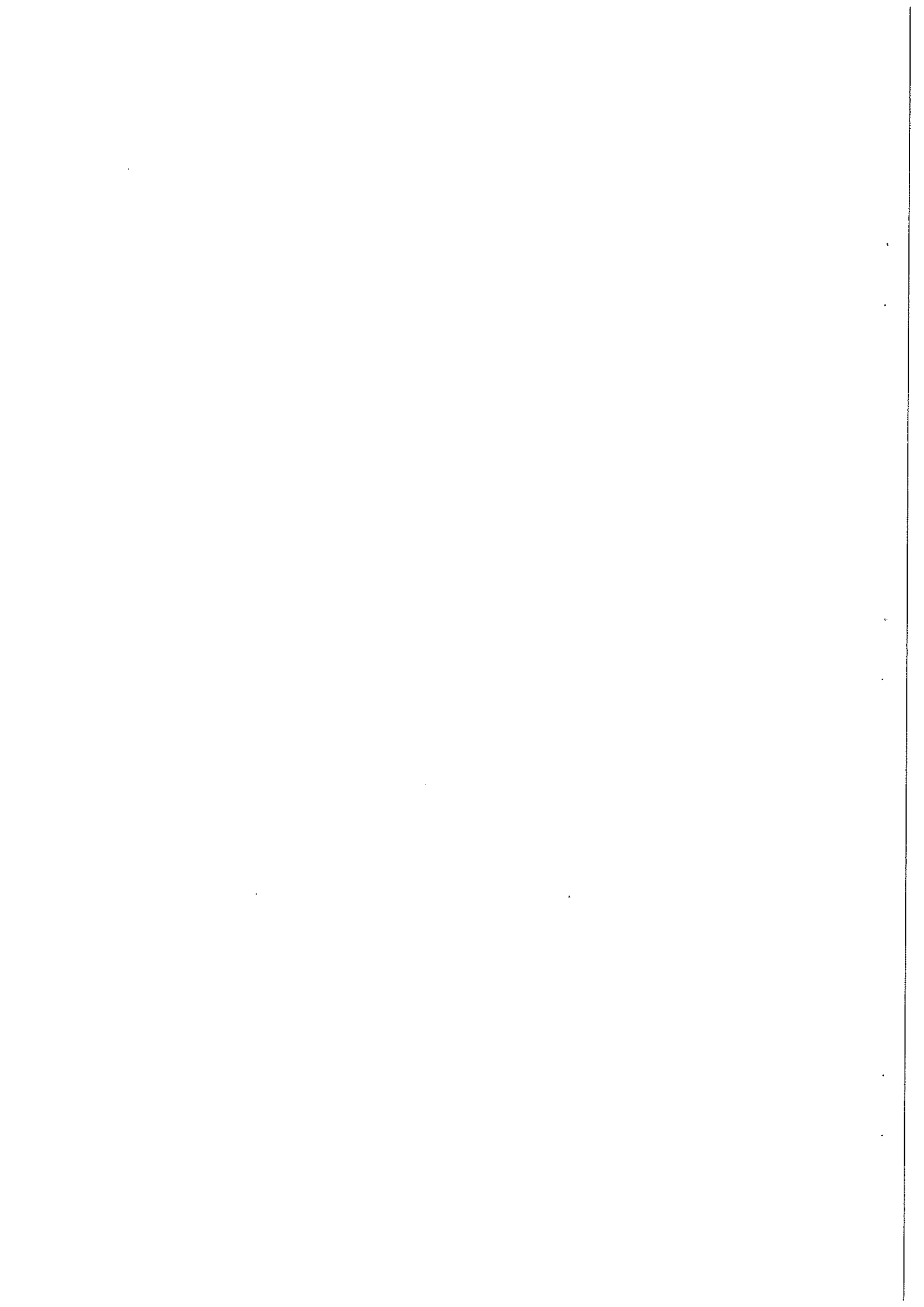
"Dwang bracht ons samen, vrij tezaam gebleven".

Het is dan ook verheugend, dat door enkele substantiële bijdragen van "derden" de financiële basis dit jaar weer (en hopelijk komende jaren) bevredigend was.

1.6. Financiën

Ook dit jaar konden de uitgaven weer vrijwel gedekt worden door de inkomsten, zodat wij niet of nauwelijks op onze bescheiden reserve behoefden in te teren. Wij zijn dankbaar voor de bijdragen van "derden", waaronder die genoemd in par.1.5., zonder welke wij het vermelde resultaat nimmer bereikt zouden hebben; ons werk zou reeds lang geleden tot stilstand zijn gekomen.

Een probleemgroep vormen de donateurs, niet-Natzweilers, niet-nabestaanden, die vrijwillig bijdragen en van ons de Natzweiler Berichten en andere informatie ontvangen. Nogal een aantal van hen liet dit jaar verstek gaan. Jammer - maar misschien komt er nog wat. Het jaar 1982 is nog niet ten einde....

2. Behartiging sociale belangen

Nog steeds wordt door een groot aantal oud-verzetsmensen, dan wel hun nagelaten betrekkingen, een beroep op ons gedaan voor advies, hulp en bijstand.

Naast de goede voorlichting en hulp die zowel de Stichting 1940-1945 als het ICODO bieden, blijft toch de behoefte bestaan bij velen om "meer direct" te weten door oud-lotgenoten, wegwijs te worden gemaakt, begeleid te worden. In beide gevallen is veelal ook het bieden van hulp noodzakelijk.

Bovendien wordt meer en meer een beroep op ons gedaan voor hulp in het immateriele vlak. Wij prijzen ons gelukkig dat, indien deze beroepen op ons worden gedaan, het ons vaak ook lukt die hulp te bieden.

En zoals immer zeggen wij ook nu weer: wij zouden ons werk niet kunnen doen zonder de hulp van instellingen en instanties, vooral van de Stichting 1940-1945, de Buitengewone Pensioenraad en het ICODO. Wij zijn hen voor die hulp zeer dankbaar.

3. Contacten met diverse organisaties en instanties

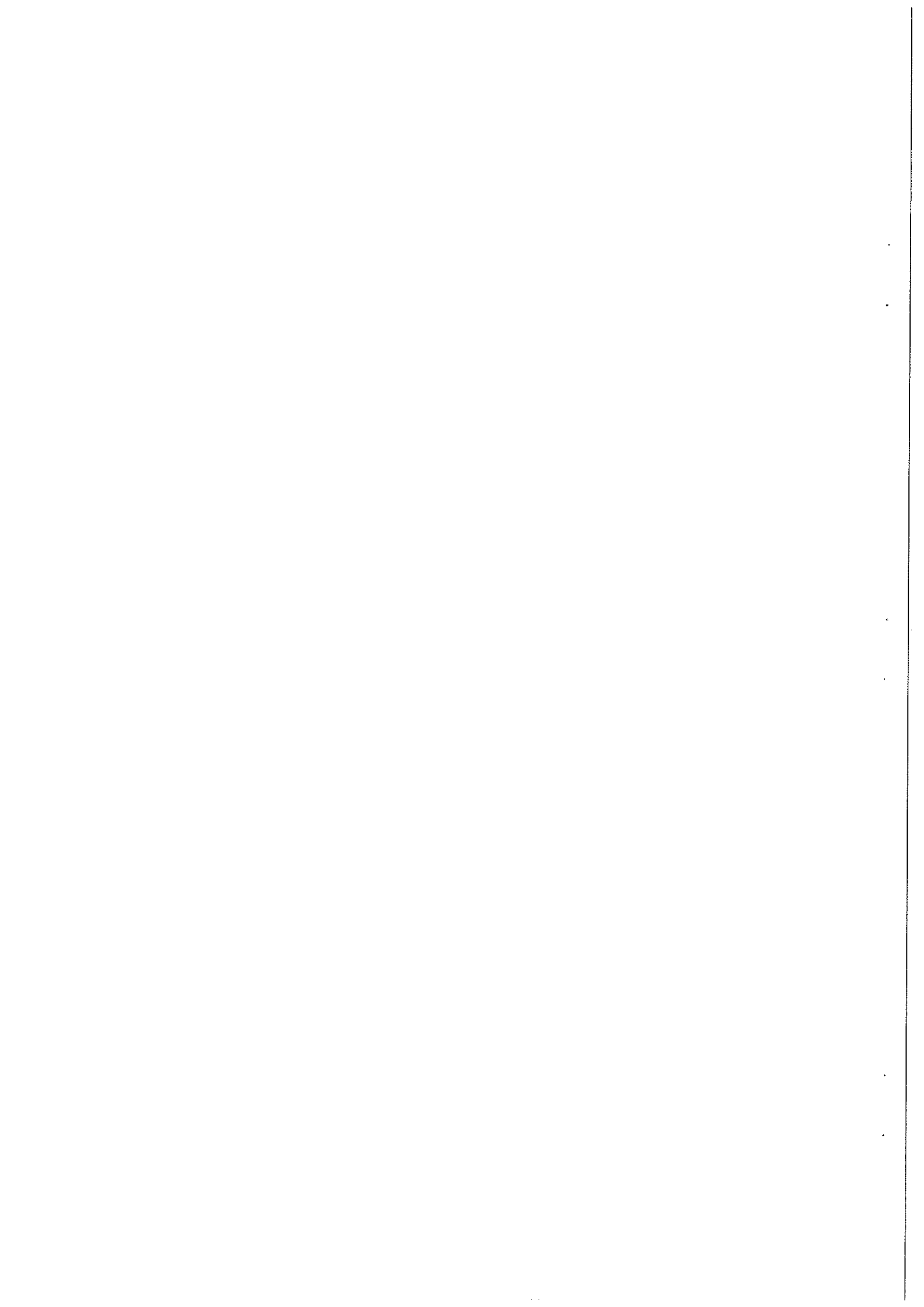
3.1. Ministerie van CRM

Ook dit jaar waren onze contacten met het Ministerie van CRM - Hoofdafdeling Verzetsdeelnemers en Vervolgden - vooral binnen het kader van de Raad van Overleg/Stichting 1940-1945, en van het bestuur van de stichting ICODO van belang.

Verder was als steeds deze Hoofdafdeling ons telkenmale van dienst bij het verstrekken van informatie over de werking van wetten en regelingen ten behoeve van de verzetsdeelnemers, vervolgden en oorlogsslachtoffers. Voor al deze goede contacten en geboden hulp danken wij weer gaarne vooral de heer Nijse, Hoofd van de Directie Verzetsdeelnemers en Vervolgden - en met hem de overige functionarissen werkzaam bij de hierboven genoemde Hoofdafdeling.

Schrijvende over de heer Nijse mag ook wel het gigantische stuk werk worden vermeld dat hij en zijn medewerkers, mr. J.B. van Schendel en de heer H.J.M. van der Horst hebben verzet voor de W.U.B.O. Immers, ons land heeft er een nieuwe wet bij gekregen: de Wet Uitkeringen Burger-Oorlogsslachtoffers (de WUBO).

Onder "Burger Oorlogsslachtoffers" worden verstaan zij die tijdens de oorlog of in de na-oorlogse jaren als direct gevolg van oorlogsgeweld lichamelijk of psychisch letsel hebben opgelopen. In 1979 vond de regering dat er een zelfstandige wet-

-telijke regeling, los van de Algemene Bijstandswet, moest komen.

Daarbij stond de uniforme toepassing en uitvoering van zo'n regeling door een centraal orgaan voor ogen. De WUBO kan worden gezien als het sluitstuk van de voorzieningen voor oorlogsgetroffenen. Immers evenals de WUV (Wet Uitkeringen Vervolgingssslachtoffers) heeft de WUBO een complementair karakter, dat wil zeggen dat de uitkeringen bedoeld zijn om het inkomen van het oorlogsslachtoffer - binnen een aanvaardbare begrenzing - aan te vullen tot het niveau waarop betrokkenen zou hebben geleefd, indien hij/zij niet invalide was geworden.

3.2. Raad van Overleg - Stichting 1940-1945

a. Regelingen en vergoedingen in de Wet B.P. en W.U.V.

Van gedachten werd gewisseld over de verschillen en overeenkomsten inzake regelingen en vergoedingen, zoals die zijn vastgelegd in de Wet Buitengewoon Pensioen 1940-1945 en in de Wet Uitkeringen Vervolgingssslachtoffers.

Onzerzijds werd onder meer aangedrongen op het verstrekken van een duidelijker (ook begrijpelijker) beeld betreffende de normen die de B.P.R. hanteert bij het toekennen van vergoedingen, in het bijzonder die op medisch gebied.

b. Ontwerp Wet tot wijziging van de Wet B.P.-1940-1945

1. De Stichting 1940-1945 heeft zwaarwegende bezwaren tegen de voorgestelde wijzigingen van de artikelen 31-a en 36-lid 4.

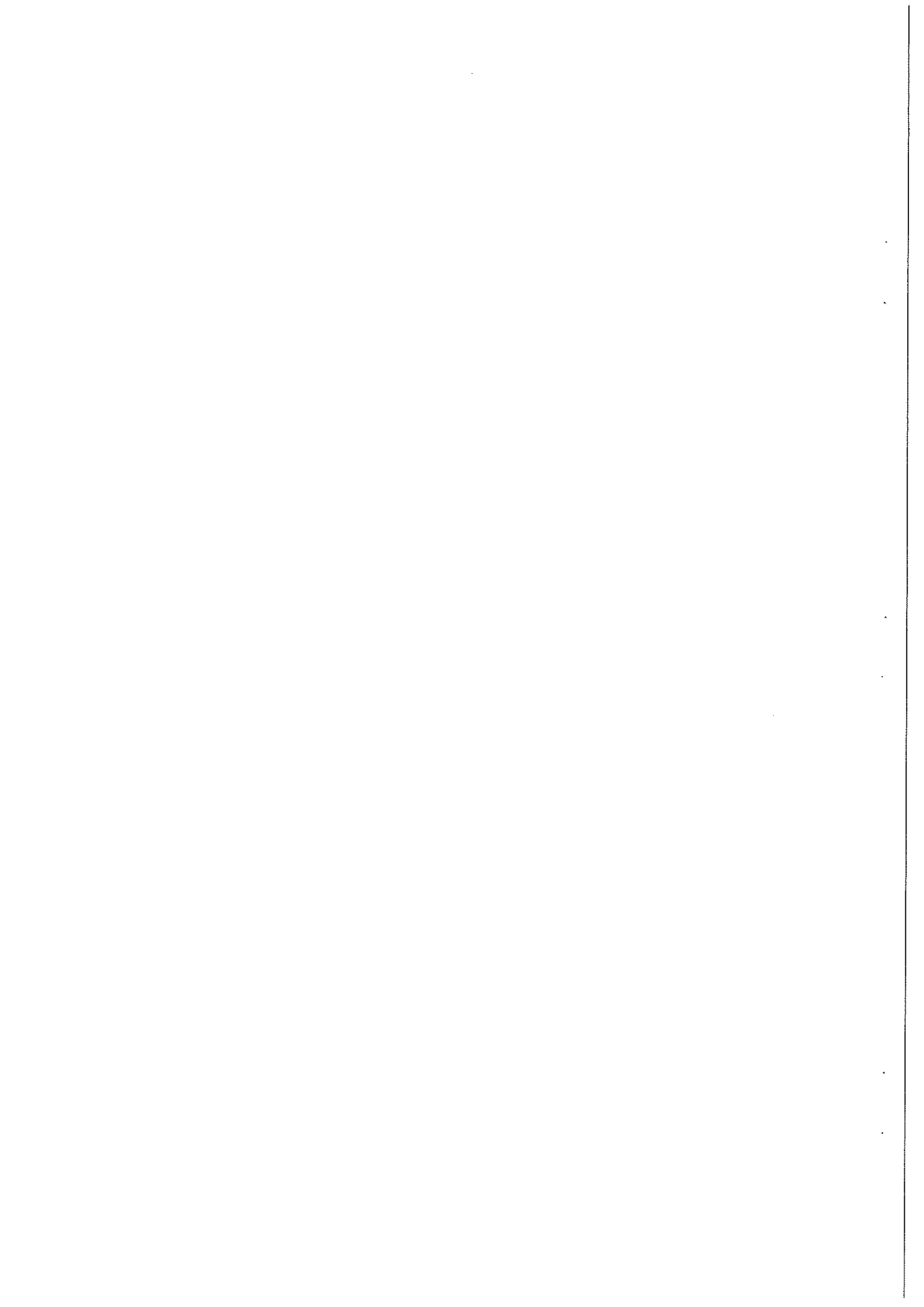
Immers deze artikelen regelen de welvaartvastheid van de buitengewone pensioenen. Met de voorgestelde wijzigingen zouden namelijk de B.P.R. en de Stichting 1940-1945 hun greep verliezen op de vaststelling van de hoogte, zo ook de samenstelling van het buitengewoon pensioen.

Uiteraard hebben wij dit bezwaar van de Stichting 1940-1945 ondersteund.

2. Het begrip "Geneeskundig Adviseur" verdwijnt uit de wet B.P.

Er worden meer medici aangesteld die het invaliditeitspercentage vaststellen op basis van de binnengekomen gegevens: "intake" of keuringsrapporten. De Stichting 1940-1945 is van mening - en wij delen die mening volledig - dat in ieder geval één medicus dient te worden aangewezen die de eindverantwoording draagt.

En wij hopen dat die medicus zal zijn: de ons zo welvertrouwde dokter G.W.Treffers.

c. Rapport van de Commissie Onderzoek Stichting 1940-1945
(Commissie mr. F. J. Kranenburg)

Het weldoorwrochte rapport van de "Commissie Kranenburg" laat geen stuk heel van de over de Stichting 1940-1945 uitgegoten laster. Wij wisten maar al te zeer dat het laster was, maar deze gefundeerde weerlegging doet ons toch bijzonder goed.

De Commissie prijst ook de goede samenwerking van de Stichting 1940-1945 met de organisaties van de voormalige deelnemers aan het verzet. Wel doet zij enige voorstellen om die relatie nog meer te versterken. Eén van die voorstellen is "het openbaar maken in de verzetsperiodieken van de in de Raad van Overleg - Stichting 1940-1945 gevoerde gedachtenwisselingen. Wij hebben enig praktisch voorstel daarvoor gedaan.

d. Buitengewone lasten

Bij de B.P.R. moeten voortaan de gedeclareerde "buitengewone lasten" door middel van nota's en betaalbewijzen worden aangetoond.

Door ons werd gevraagd:

1. Waarom moet voor een 80% of 100% blijvend invalide verzetsdeelnemster de noodzaak van een huishoudelijke hulp worden aangetoond? Dit is toch een vanzelfsprekende noodzaak.
2. Waarom moet wanneer reeds vrijstelling van motorrijtuigbelasting is gegeven - n.b. na voorafgaande keuring - nog opnieuw de noodzaak van het bezit van een auto worden aangetoond?

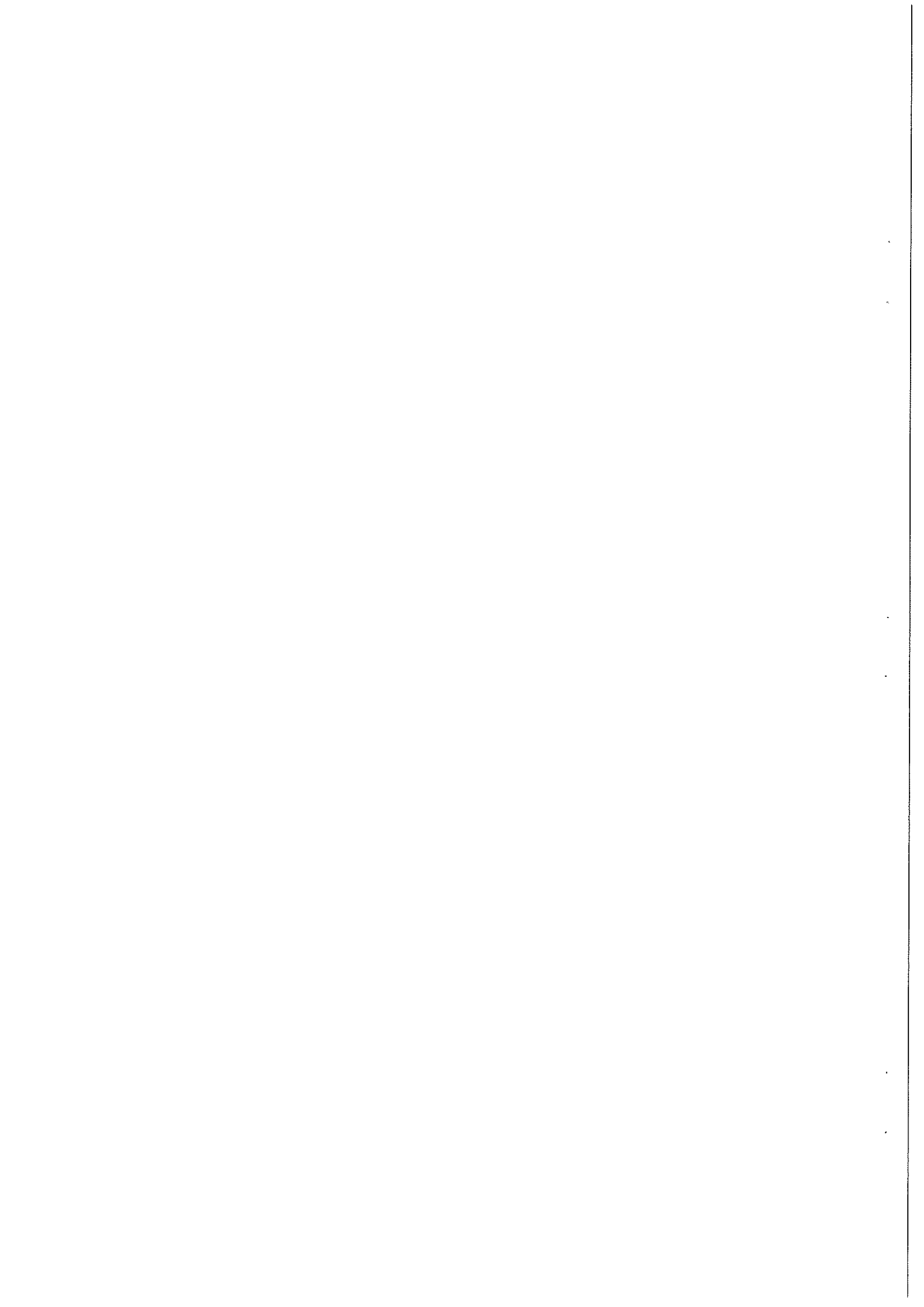
3.3. Stichting 1940-1945

a. Als altijd willen wij ook nu weer onze gevoelens van erkentelijkheid uiten voor het bestaan van de Stichting 1940-1945, onze dankbaarheid voor het vele werk dat door haar wordt verzet.

Gaarne herhalen wij ook ditmaal weer onze waardering voor het goede contact dat wij hebben met de heren G. Londo, mr. A. H. van Namen, drs. L. Lamers, mr. H. J. P. van de Meerendonk en K. van Middelloop; zo willen wij ook onze hartelijke dank uitspreken voor die goede hulp, ons geboden door al die functionarissen in den lande, werkzaam op de Districtsbureaux van de Stichting 1940-1945.

b. Het I.V.A.-rapport

In een tweetal omvangrijke studies heeft het I.V.A. (instituut voor sociaal-wetenschappelijk onderzoek) zijn bevindingen weergegeven over de door de Stichting 1940-1945 gestelde vraag: "Sluit de hulp die wij bieden nog wel aan bij wat er leeft bij de mensen?" Het doel was, inzicht te verwerven in de huidige pro-

blematiek en de rol die de Stichting 1940-1945 daarin kan/moet spelen.

Na kennisneming van de studie van het I.V.A. stelde het Hoofdbestuur van de Stichting 1940-1945 voor, een "werkgroep" te vormen uit diverse disciplines om de conclusies en aanbevelingen van het rapport in breed verband uit te werken. De Raad van Overleg ging met deze gedachtengang accoord en nam middels zijn Leden H. Roos en N. Wijnen aan de Werkgroep deel. De werkgroep ging onder het voortreffelijk voorzitterschap van drs. D. Mulder aan de slag en heeft inmiddels haar eindrapport met beleidsaanbevelingen voltooid. Zij stelde daarvoor drie nota's op, te weten: een nota voorlichting, een nota Doelgroep en een nota Vrijwilligers.

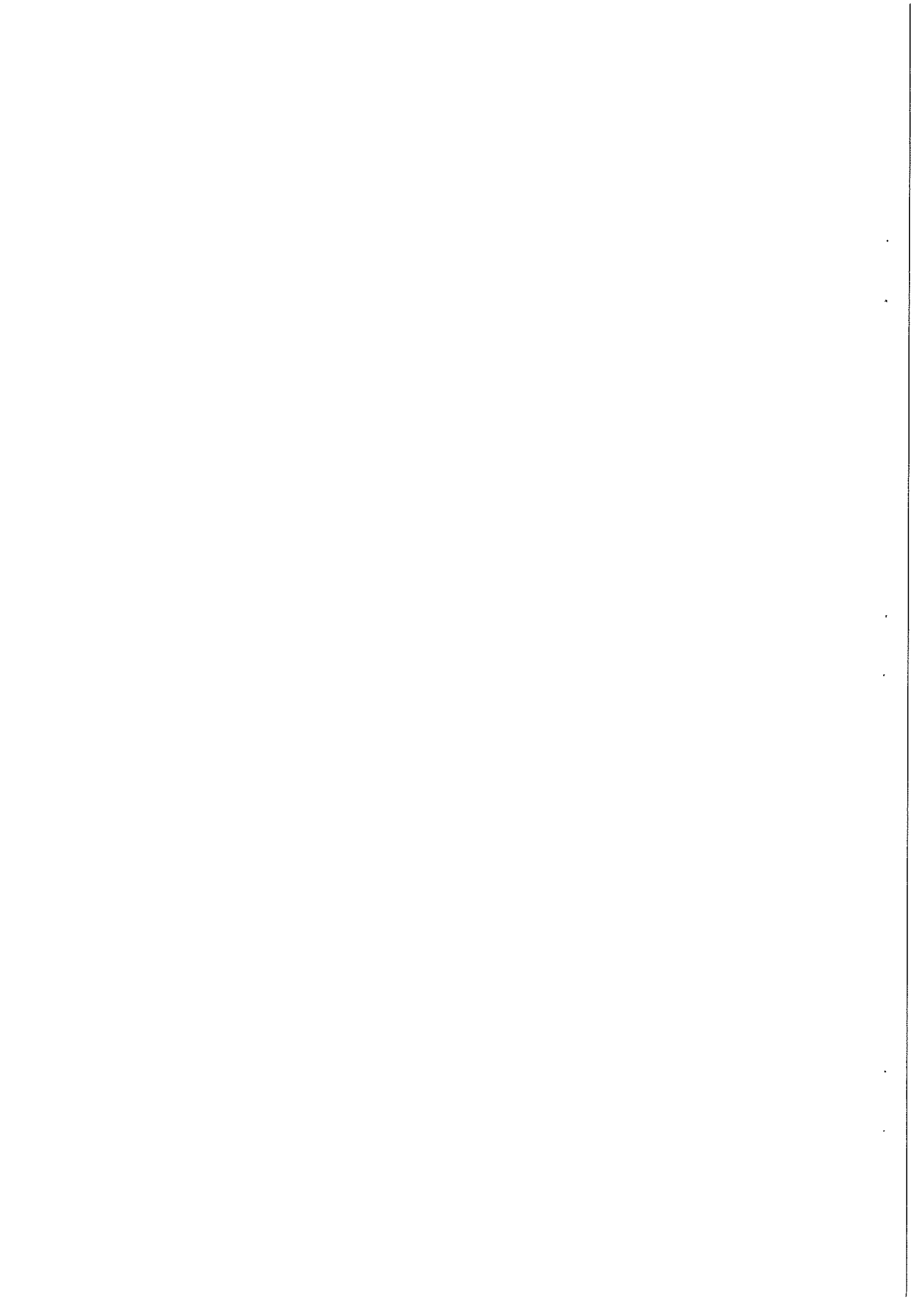
Uit die laatste nota mogen wij wel een passage citeren. Deze: "De Werkgroep gaat er van uit, dat hulpverlening een taak is van de Stichting 1940-1945. Daarnaast zorgen ook de verzetsorganisaties al jaren voor hulpverlening doormiddel van vrijwilligers. Deze vorm van begeleiding dient te worden gehandhaafd, ook als er een nieuw net van vrijwilligers wordt opgezet".

3.4. Buitengewone Pensioenraad

Al vele malen hebben wij onze waardering geuit voor het vele werk dat de B.P.R. verzet, maar wij menen dat wij dat gerust telkenmale mogen doen. Weliswaar is er sprake van een kleine daling van het aantal aanvragen om buitengewoon pensioen - niet langer meer dan duizend per jaar - maar nog altijd is dit een 3/4-duizend. Wat dit voor werk met zich meebrengt zal een ieder duidelijk zijn. Illustreren wij dit met een voorbeeld; slechts een klein voorbeeld, dat echter juist in zijn cijfermatigheid zo sprekend is, het voorbeeld van de correspondentie. In 1980 werden 42436 poststukken ontvangen en 21517 poststukken verzonden. Hierbij zijn dan niet eens de bij de computerverwerking geproduceerde stukken inbegrepen.

Vandaar dat wij het deste meer waarderen dat, indien wij aandacht vragen voor individuele gevallen, die aandacht immer en in ruime mate gegeven wordt. Hiervoor verdienen vooral de heren mr. J. I. B. Egas en J. G. Schuller onze dank.

En als altijd, het kan niet genoeg worden herhaald, een extra woord van dank voor de medisch adviseur B.P.R., dr. G. W. Treffers, voor al zijn medewerking, voor al zijn meedenken, voor al zijn hulp.

3.5. Oorlogsgravenstichting

De hulp die werd geboden ten behoeve van het parcours van hen die deelnamen aan de jaarlijkse tocht naar Natzweiler, mogen wij ook nu weer met erkentelijkheid vermelden.

Voor die geboden hulp mogen wij de Algemeen Directeur van de Oorlogsgravenstichting, de heer D. Steenmeijer en zijn medewerkers wel hartelijk danken.

Onze goede vriend W.F.K. Bischoff van Heemskerck is de nieuw benoemde President van de Oorlogsgravenstichting. Wij vroegen zijn aandacht voor het te betreuren feit dat een niet onbelangrijk aantal Oorlogsmonumenten slecht wordt onderhouden, vaak in hun verwaarlozing een triest beeld bieden. Of hier wellicht van de Oorlogsgravenstichting een corrigerende werking zou kunnen uitgaan? Er wordt aan gewerkt.

Een delegatie namens de oud-Natzweilers was aanwezig bij de door de Oorlogsgravenstichting op 4 mei j.l. gehouden Dodenherdenking op het ereveld te Loenen.

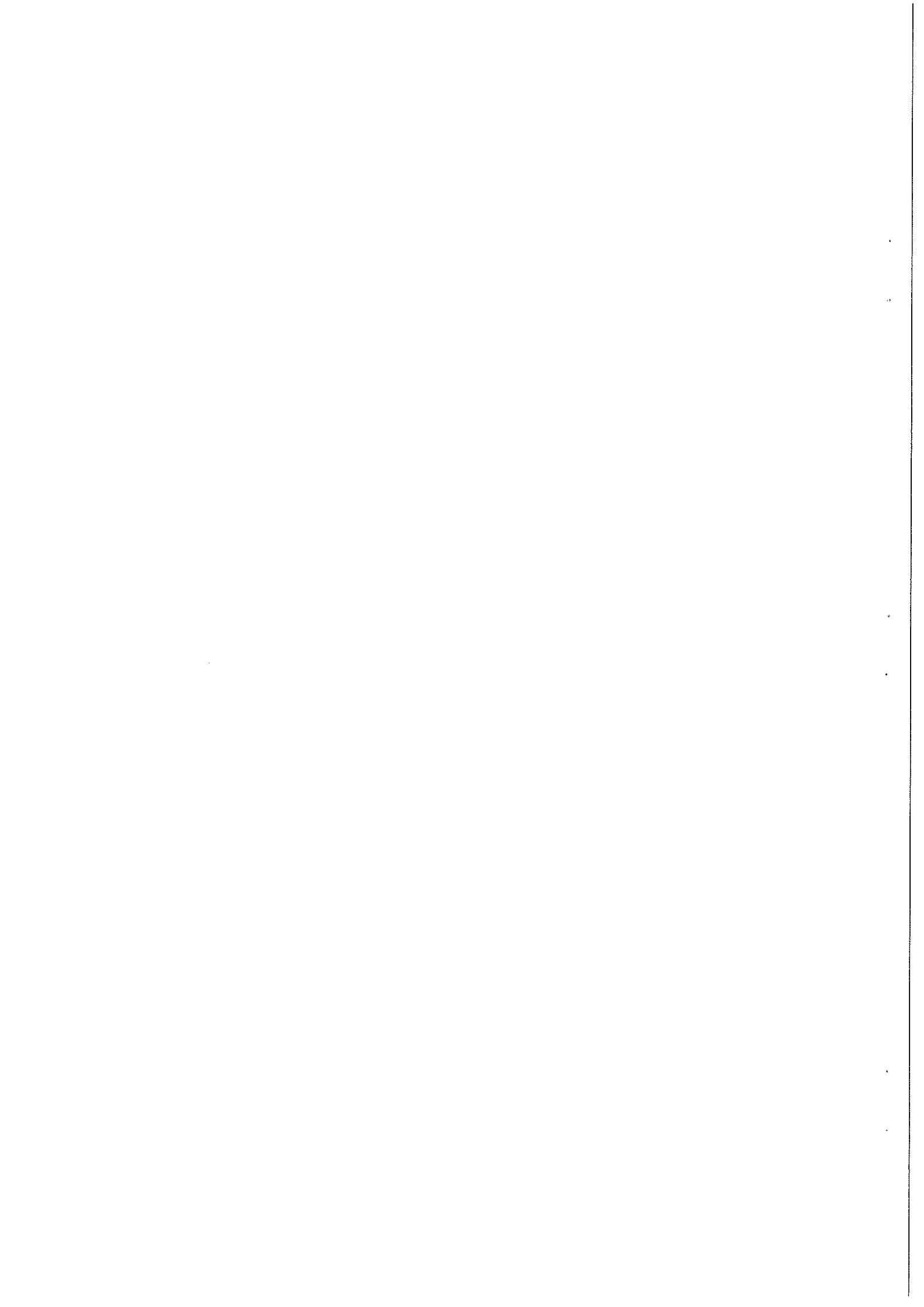
3.6. Stichting ICODO

Met vreugde vermelden wij dat het ICODO (het Informatie- en Coördinatie Orgaan Dienstverlening Oorlogsgetroffenen) nu ook zijn "wettelijke" status heeft gekregen. Een status waarmee en waardoor het een aantal van zijn taken meer kan gaan concretiseren.

Bij het ICODO komt immers de volle nadruk te liggen op het stimuleren van concrete maatregelen ten behoeve van de hulpverlening aan oorlogsgetroffenen. Daarmee is het ICODO geen nieuw instituut voor hulpverlening in procesmatige zin, maar meer een coördinatie- en schakelpunt, een vraagbaak en katalysator.

Uit het werkprogramma van het ICODO, waarin ten aanzien van de verschillende aandachtsvelden een aantal activiteiten worden geformuleerd, mogen wij wel, bij wijze van illustratie, een tweetal van die activiteiten vermelden. Deze:

- a. Op het terrein van de voorlichting. Bevorderen dat onze samenleving meer bekend wordt met en meer begrip krijgt voor de problematiek van de oorlogsgetroffenen, juist omdat de houding van de omgeving een belangrijke factor is in de verwerking van de problemen.
- b. Op het terrein van opbouw en ondersteuning van vrijwilligersactiviteiten. Een goed contact onderhouden met organisa-

ties van oorlogsgetroffenen (voormalig verzet, vervolgd, oorlogsslachtoffers) en vrijwilligers-werkgroepen. Voor hen, waar gewenst, stimulerend optreden en zonedig daadwerkelijk ondersteuning bieden.

Welnu, wij kunnen vaststellen dat wij het ICODO op beide gebieden reeds in hoge mate actief bezig hebben gezien, meer dan dat, wij hebben van het ICODO reeds zulke "daadwerkelijke ondersteuning" ontvangen, waarvan wij wel met erkentelijkheid gewag mogen maken.

In dit verband mogen wij dan wel tevens een passage citeren uit een brief die wij ontvingen van het ICODO. Deze passage: " Wij stellen het op prijs, het respect van onze Stichting over te brengen voor de inzet van Uw Vriendenkring voor de zorg voor Uw leden, maar ook ten dienste van de bredere belangen van de oorlogsgetroffenen in het algemeen. Vooral dit laatste lijkt ons in verband met de algemeen maatschappelijke omstandigheden van het grootste belang."

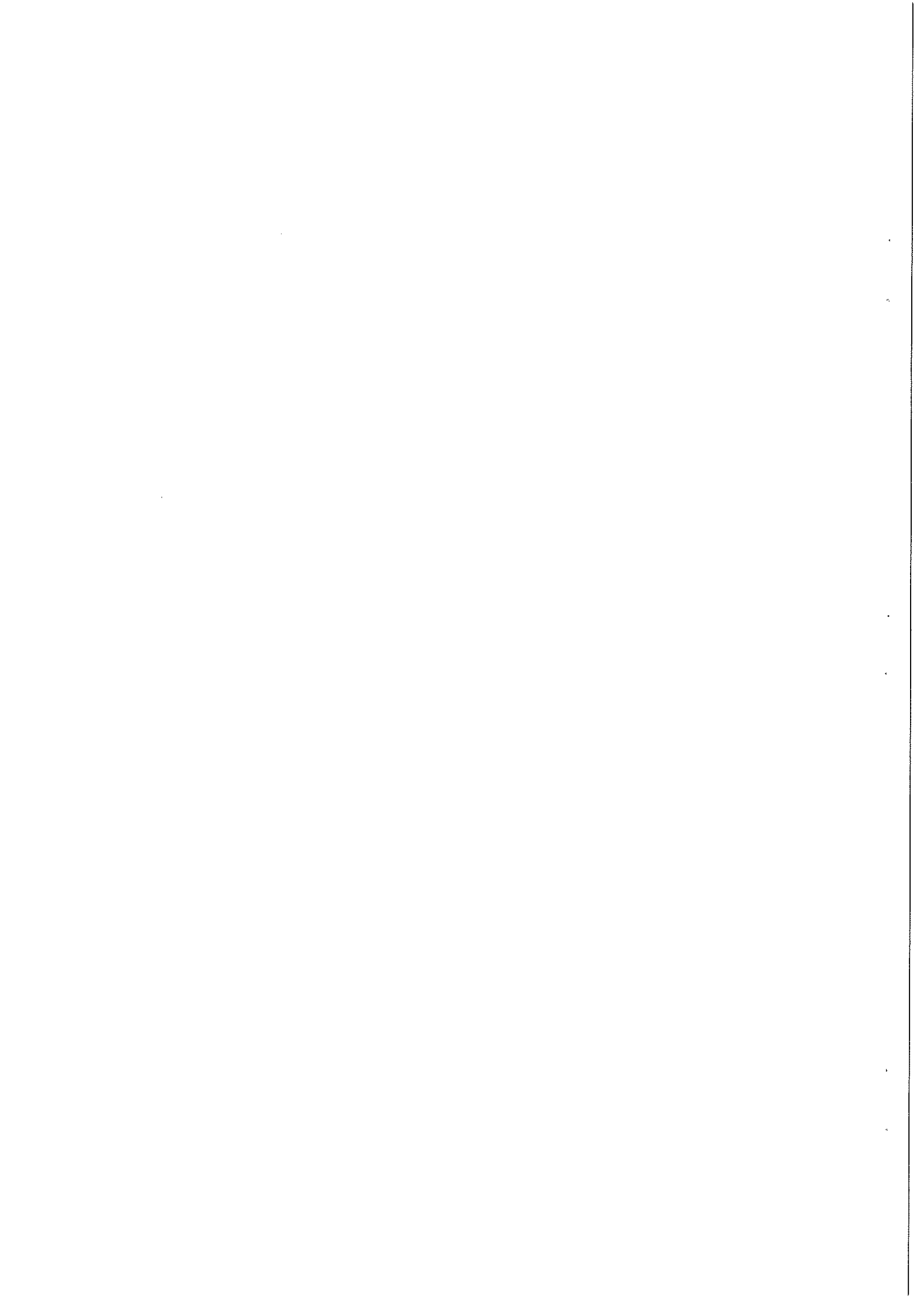
3.7. Centrum '45; Medische begeleiding

Met ingang van 1 juli 1982 is de heer J.Peters benoemd tot directeur van de Stichting Centrum '45

Gelijktijdig met zijn benoeming is er een scheiding gemaakt tussen de functies van directeur en psychiater. De heer Peters is speciaal belast met het management, als psychiater fungeert sedert 1 april van dit jaar de heer A.Boomer. Door deze benoemingen en het completeren van de staf is het centrum weer volledig voor zijn taak toegerust.

Als immer; lof en dank voor onze vriend dokter Hans Hers voor zijn bij voortduring zo royaal gegeven medische behandeling - en mentale hulp, van immense omvang en diepte - aan zowel hen die via het Centrum '45 onder zijn aandacht worden gebracht als daarbuiten. Er zijn oud-verzetsmensen die nu reeds een standbeeld voor hem zouden willen oprichten. Hijzelf zou als eerste alleen bij het idee al hartelijk lachen. Terecht. Maar verdienen doet hij het wel.

Prijzen doen wij ook weer - en wederom héél van harte - alle goede hulp die telkenmale wordt geboden door Prof.dr.J.Bastiaan: in de aan het Centrum '45 belendende Jelgersma-kliniek.

3.8. Overige contacten

Gaarne vermelden wij wederom de goede verstandhouding en, waar nuttig en wenselijk, ook de goede samenwerking met onze zusterorganisaties, vooral op het gebied van de behartiging van de belangen van de oud-verzets mensen en die van de vervolgd en oorlogsslachtoffers.

4. Internationale betrekkingen

In het afgelopen jaar hebben Piet Bouwense en Cor Brouwer "acte de présence" gegeven bij een aantal internationale bijeenkomsten, waaronder de Franse nationale herdenking in Natzweiler.

Tijdens de "Dodenwacht" werden we weer geconfronteerd met het bij uitstek "Natzweiler"-weer, waardoor we weer werden herinnerd aan de omstandigheden toen. Premier Begin van Israel heeft eens gezegd, duidende op de jaren '33 tot '45, "Nooit meer Holocaust". Met een kleine variatie, doch met dezelfde ondergrond, zeggen wij: "Nooit meer Natzweiler". Zo moge het zijn.

Evenals vorig jaar werd onze jaarlijkse herdenking in Natzweiler gezamenlijk met de Belgen, de Luxemburgers en de Fransen gehouden.

De Fransen leden een gevoelig verlies door het overlijden van hun president, de sympatieke François Faure, ons allen welbekend.

Als opvolger van François Faure werd gekozen Robert Shepard. Ook "Bob" is voor velen van ons geen onbekende.

In de organisatiestructuur van de Franse "amicale" werden ingrijpende veranderingen aangebracht.

5. In Memoriam

In september 1981 moesten wij voorgoed afscheid nemen van
Henk Ligteringen
en Joop Scheepmaker.

Wij zullen hen niet vergeten.

Ook "onze dokter" Jan Beunders ontviel ons. Hij overleed op 9 mei 1982 en wij zullen hem zeer missen.

Op 28 mei overleed Mimi Wijnen-Knage. Ieder die haar gekend heeft weet hoe groot dit verlies is.

Zij was een formidabele vrouw.

Tenslotte gedenken wij Albert Vogel, groot vriend van het verzet.

Zij rusten in vrede.

September 1982

N.Wijnen, voorzitter

J.Ritter, secretaris

